

Catalunya Artística

Dr. D. Bartomeu Robert

Nat a Tampico (Méjich) el 19 d' Octubre de 1842 † a Barcelona la nit del
10 d' Abril de 1902.

La significació política del Dr. Robert

La acció política del doctor Robert ha sigut curtíssima en duració, però ha sigut tan intensa y tan feconda que l'impuls donat per ell á la causa catalanista assegura 'l seu triomf definitiu.

De lo que era un ideal professat per un número reduhit de devots entusiastas, n'ha fet la causa de tot un poble.

De lo que era la aspiració d'alguns catalans, n'ha fet el problema capdal de la política espanyola.

Al entrar de plé el doctor Robert en la vida política, se produheix un fenòmen curiós, que 'l veyém sempre en las grans transformacions socials y políticas dels pobles. La compenetració absoluta entre la seva personalitat y la gran massa de la opinió catalana, fins al punt de que la historia política del doctor Robert vé á compendiar totas las evolucions en el modo de pensar y d' obrar de la societat catalana.

Entra el doctor Robert á la Alcaldía de Barcelona, exposant la seva tranquil·litat y 'l seu prestigi, en el mateix moment en que, classes enteras de la societat catalana, desvetlladas pe'ls desastres que posan en perill la vida del Estat, comprenen que 'l patriotisme 'ls obliga á intervenir en la vida pública y que als interessos generals deuen sacrificar de vegadas els seus particulars interessos. El doctor Robert, en aquells moments, creya en las promesas de regeneració pomposament predicadas per alguns polítics de Madrid, y s'oferia á cooperarhi llealment ab el seu esforç personal, com estava disposada á cooperarhi també la gran massa de la opinió catalana.

Las promesas incomplertes y la evidencia de que havia sigut víctima d' un engany, aixecaren en el cor lleal y noble del doctor Robert, enérgica protesta y l'obligaren á deixar l'Alcaldía de Barcelona. En aquells moments, la opinió catalana sofria també igual desengany y s'adheria á la protesta dels gremis de Barcelona.

Allavors, perduda tota confiança en la gent de Madrid, el doctor Robert vá preocuparse de la salvació de Catalunya y s'abrassá á la bandera del catalanisme que desde allavors tremolá com el campió mes decidit y entusiasta. Y la gran massa del poble, coincidint

novament ab el doctor Robert, ingressá en pé en el catalanisme y oferí son concurs més decidit al gran apóstol de la nostra causa.

¿Ha sigut, tot aixó, simple coincidencia?

No es temps, avuy, d'esbrinarho. Lo que podém afirmar es que, durant aquest període de tres anys—que marcará 'l coméns d'una época en la historia de Catalunya—el doctor Robert ha personificat y ha compendiat las esperansas y 'ls desenganys y las orientacions definitivas de la societat catalana.

El doctor Robert, al morir, ja no era un home; era un símbol.

Y aquest símbol viu y viurá en la consciencia dels catalans fins á convertirse en una realitat triomfant y definitiva.

FRANCESCH CAMBÓ.

Elegia

A la mort del patrici Robert.

Tot ha enmudit en els cervells! Eterna fosca y feixuga y persistent, sols una idèa trista 'ls pensaments governa. Una mateixa idèa, que importuna, torba la pau dels esperits y omplena de llágrimas els ulls y 'l cor de pena.

Sobre l'escut de Catalunya hermosa, negres crespons serpejan, y rendida resa, al mirá'ls, una oració piadosa, l'ánima ¡ay Deu! pe'l desconhort ferida, una oració de dol, fonda, tan fonda, que fins de dol els altres cors inonda.

Una oració qu'es una frase augusta: "Robert ha mort!"

Y nostre pit tremola, com tremola, esglayada, la robusta alzina ferma cuan l'oratge udola; "Robert ha mort!"

Y l'echo ab greu tristura repeteix l'oració de desventura.

Ha mort, ha mort nostra esperansa noble, ha mort, ha mort él que lluytant sabia imposar un gran poble á un altre poble que al primer, per la forsa, retenia; ha mort! ha mort!. Y al recordar sa historia pensém en que si hi há glória, es d'ell la glória.

Mes, prompte aixuga nostres plors la santa dolsa esperansa, al dir'ns ab sa veu pura, que'l cor gegant d'una nació geganta no mor cuan mor un home, ni's detura enfront del sofriment y de la pena, que viu, penant si's vol, però qu'alenal

JOAN OLIVÁ BRIDGMAN.

I la bona memoria del il·lustre patrici Dr. Robert (*)

En mitj de las fondas tristesas d'aqueixos días, m' ha servit de consol l' inmensa onada d' amor que ha portat fins al cementiri el cadavre de nostre gran Doctor Robert. Cuan contemplava als que foren sos companys disputant ab sos deixebles la tasca de dur sas despullas, recordantme de qu' era fabricant, vaig pensar que res fora més hermós, després de la mort, com que els del meu ofici junt ab els meus obrers volguessin portarme á brassos fins al lloch del etern repós. Aixó sol justifica una vida, y en el meu cas fora la senyal certa de que en nostre pahís la cuestió social estaria completament resolta.

ALBERT RUSIÑOL.

Ab el Doctor Robert ha mort el ciudadá més cortés de Barcelona, el metje més expert de Catalunya y 'l catedràtic mes eminent d' Espanya. May com en ell s' han ajuntat mellor á un talent d' assimilació tan admirable, una penetració tan clara, una activitat tan febrosa y una generositat tan extraordinaria que arribava devegadas á ferlo pecar per excés de condescendencias.

Sos días més amarchs, pero també més gloriosos, han sigut els consagrats á la alta política de Catalunya. El catalanisme n' ha de guardar d' ell un recort etern. Al proclamarlo en el parlament espanyol, exposant la doctrina de Manresa ab una decisió que dava desconeguda forsa á sa paraula, sempre serena y digne, y extrany vigor á sas miradas que deixavan sempre una marca de dolsura y de tristesa sobre sas faccions nazrenas, fou com l'embaixador de la llum que entrava á una cofurna, tot deixant esverats á sos habituals moradors que grinyolant entre renechs y crits volían deturarlo. Semblava com que portés á la má l' antorxa lluminosa de la veritat que aclarí per un moment ab sa sagrada flama el cau tenebrós ahont durant un sigle s' han forjat totas las iniquitats y totas las injusticias.

J. FRANQUESA Y GOMIS.

Una vida tota entera al estudi consagrada; un exercici de la medicina convertit en enllyrat sacerdocí; una rectitut de conciencia pro-

pera de la santetat; una práctica del bé solsaament propia d' un apóstol; totas las virtuts reunidas en un home d' exterior dols, simpáctic, atractívol, respirant bondat per tot arreu.... Aixís era en Robert.

Envejosa de la felicitat que á son costat foníam, l' arrencá la mort dels nostres brassos, dels brassos de sos amichs de l' ánima.... Nos prengué son cos, es cert, nos robá sas despullas; més en Robert víu en sa inmensa y profitosa labor científica; víu y viurá sempre en las regeneradoras ideas que ab tants persuassius accents defensá en sa honrada y sanitosa campanya política...

Cert que ab recansa plorém sa auséncia; més sa memoria no l' anyorarém, no, porque viurá sempre venerada en els cors de tots els bons fills de Catalunya.

DR. ROBLEDO.

Cada vegada que veig desaparèixer una inteligencia superior, no puch menos de pensar: ¡Cuánts anys haurá posat la Naturalesa en crearla, y cuánts més deurá trigar en crearne un' altra de semblant.

APELES MESTRES.

En el mateix moment en que el catalanisme prengué forma política, en Robert vá portarhi els seus indiscutibles prestigis d' home de ciencia y de patrici insigne. El poble catalá, desenganyat de tot y de tothom, desconfiava encara d'aquell aplech d'intellectuals que predicavan por Ateneos y Academies la nova idea. L' inmens sacrifici d' en Robert abandonant la dolsa pau de casa y els treballs fructuosos de la carrera pera llensarse á la vida pública, vá con móurel fins al fons del cor.

El seu nom honrat, el seu desinterés, el seu talent, eran una garantía y una promesa. Per aixó va desferse tan depressa el glás de la indiferencia popular; y cuan en Robert vá aixecar sa veu poderosa, se produhí aquell moviment formidable d' opinió que semblava un miracle.

La obra d' en Robert, preparada de molts anys, per historiadors, per patriotas, per poetes, vá ser, no obstant, personalíssima. Era

(*) Els treballs continguts en aquesta Secció, han sigut escrits exclusivament pera CATALUNYA ARTÍSTICA.

precís un home com ell, perquè la doctrina 's fés carn, perquè el sentiment descendís al cor del poble y el fés vibrar ab tendresa...

En Robert s' ha mort. Las sevas despullas jaun dins de la nostra terra catalana, y á n'ell, els que l'estimarem, ja no 'l veurém may més. Però la seva obra es aquí, davant dels nostres ulls, reclamant las nostras energías y el nostre patriotisme pera portarla á terme...

I. DEFONS SUÑOL.

En la mort del Dr. Robert

Passares per la terra. La teva obra floridora y benéfica ha sigut: honrat y sabi y carinyós pe'l pobre tothom te plora en amorós tribut.

A. BORI Y FONTESTÀ.

Com el més pur brillant era en Bartomeu Robert; per calsevol punt de vista considerat una gloria: eminent per sa ciencia, convensut en política, home de grans sentiments y elevats ideals, descansa en pau.... Ta memoria no s' esborrará may més del cor dels teus deixebles.

DOCTOR MUR.

Las condicions escepcionals en que morí el malaguanyat doctor Robert obligan, corretgint el proverbí, á exclamar:—¡Ay de la *mit* de las alabansas!—perque en veritat que las moltas y molt merescudas, que al doctor Robert s' endressaren la en que se celebrá el banquet en el cual morí, foren tantas y foren tals que sens dupte contribuhiren al repentí derrumbament d' aquella naturalesa que sempre fou tot cor; circunstancia per cert ben poch á propósit pera lluytar en la política, cual exercici per el Doctor Robert, cap al Ponent de la seva existencia, ha degut contribuhir, y no en poch, al escursament de aquesta, en un moment acabada pera dol de la Humanitat y de la Patria.

JOSEPH M.ª SERRACLARA.

Si 'l Dr. Robert hagués pogut veure l'homenatge á sa memoria. que tan espontánea com merescudament avuy li ha tributat Barcelona; á bon segur que son incommensurable cor hauria bategat frebosench per no haver pogut fer mes encara per la autonomia de casa nostra.

*
* *

En el curt espay d'uns quatre mesos, Catalunya ha perdut sobtadament dos grans homes; la venerable figura del federal Pi Margall y la simpática del regionalista Dr. Robert: abduas eminencias havian de ser respectivament el llás d'unió catalanista entre federals y regionalistas, fonent voluntats y aunantlas pera combatre y vencer al enemich comú.

*
* *

¡Llástima que al Dr. Robert, se li haja amargat tant la seva curta existencia politica, si al clucá 'ls ulls se li havian de regoneixers inmensas cualitats d' home públich, de ciudadá honrat y de sabi indiscutible, que de molts anys ensá possehia en vida!

FRANCISCO X. TOBELLA.

¡Cóm ha demostrat, dintre de sa vasta esfera, l' eminent y plorat Dr. Robert las bellas condicions del carácter dels bons fills de Catalunya!

Home de gran inteligencia, cor sá y esperit generós ha treballat moltíssim y ab noble desinterés per l' engrandiment de nostra estimada terra.

¡Qué'ns ne díu de cosas dolsas y encoratjadoras el lloable fet de vestir el cadavre del illustre Dr. Robert el blanch hábit de la Ordre de la Mercé!

Sobtadament ha mort el Dr. Robert, y sobtadament morí el gran bisbe Dr. Morgades, recordantnos una vegada més sa mort, la advertencia de Cristo: Vigileu, donchs, porque no sabeu ni el día ni la hora.

Que al Cel els poguém veurer.

JAUME TRABAL.

Un gran exemple d' amor patri y un gran exemple d' amor á la Ciencia, son els llegats que hem rebut del Doctor Robert.

Condolémnos de la pèrdua del sabi patrici, com tota Catalunya y fins la mare Naturalesa se 'n condolgueren el día del seu enterrament; mes guaytém els seus exemples, que son esplendorosos astres que 'ns guiarán al benestar que aném seguint.

¡Benhaurat ell, que, com tots els apóstols, en las doctrinas que escampá arreu, viurá vida eterna!

CONRAT ROURE.

El malhaurat Doctor Robert fou un home excepcional: ab aixó queda dit tot. Excuso explicacions, perque ellas me conduirían, necessariament, á formular judicis relacionats ab la política militant, cosa que no vull ni dech fer.

J. SOL Y ORTEGA.

En menos de mitj any, han mort en Pi y Margall y en Robert; han caygut á la fossa la gran columna del federalisme á Espanya y el pendul regulador del autonomisme á Catalunya.

Els degenerats jacobins, tant rojos com negres, están d' enhorabona; de dol estén tots els autonomistas.

La crudel dalla s' ha posat resoltament al servey del Unitarisme. Aquést, per las dos bretxas qu' ha obert aquella, podria penetrar en nostre camp si no hi poséssim els nostres cors per muralla.

¡Fémho! Diferenciémnos, per' evitar confusions que 'ls nostres comuns enemichs ab éxit creixent explotan, en autonomistas de la dreta y de la esquerra, moderats y radicals, pero tenint com á dogma comú la integral autonomia de Catalunya y demás antigas nacionalitats espanyolas y aixecant sempre plegats la bandera de guerra contra 'l Centralisme.

Aixís millor que de cap altra manera honrém als grans capdills dels estols de l' autonomia, qu' es la Llibertat dels homes y dels pobles.

J. M.ª VALLÉS Y RIBOT.

Nostre benvolgut mestre el Dr. Robert, fou benévol, desinteressat y caritatiu pe'ls malalts; clínich ensinestrat, de inteligencia clara y ben conrehada, professor fermament persuassú y ab gros ascendent sobre sos deixebles, polítich honrat y progressú, s' aferra y enlayra coratjosament devant l' Estat la senyera de las reivindicacions de Catalunya.

La seva missió social es decisiva. Els que treballém sens defallir pera 'l Renaixement de nostra patria, hém de imitarlo com á home, com á sabi y com á polítich.

DR. FELIX NOGUERA.

No ha mort per la ciencia perque el sabis li farán revivre sempre.

No ha mort per Catalunya perque els que siguin aymants de la terra catalana no farán més que recordar el sacrifici qu' ell feu de sa vida en bé de la Regió.

No ha mort per Espanya perque els polítichs lo recordarán avergonyits; bé prou pensarán en son foro intern qu' ell, no era com la majoria d' ells... tan poch amant de la patria gran.

BARTOMEU LLURÓ.

Devant la tomba d'en Robert

¡Si una mare son fill pert,
ays del cor exhala y plora;
Catalunya á n'en Robert,
lo mateix farà á tot' hora!

ANGEL SALABERT.

Podrá haverhi altres homes extraordinaris que al morir, el seu enterro fassi tan soroll com el del malaguanyat Robert, pero que la mort sigui tan plorada jo m'hi jugo el cap de que no n'hi haurá cap més.

ALBERT LLANAS.

Estamos padeciendo una equivocación: — Todos dicen que ha muerto el ilustre Robert, y es ahora cuando comienza á vivir, aquella exclarecida figura, vida más robusta y radiante...

DARÍO PÉREZ.

El Dr. Robert

El día 10 d'Abril passat deixá sa mortal vestidura el que fou digníssim sacerdot del temple d' Esculapi y patrici eximi. Día de dol per tot aquell que estimi la patria puig que en aquella malhaurada personalitat hi estaban condensadas l' amor á la patria mes intens com puga sentir cap altre y fervor religiós á la ciencia y á la sua professió de metje. Incansable en l'estudi dels més dificultosos problemas de la ciencia y art de curar y encara més de propagar el fruyt de sos estudis en la cátedra, en el periódich, en l' Academia, y en tot altre centro de cultura. Així 'l veyém en l'Ateneu donant brillants conferencias sobre lo que atany á la salut pública, com en els congressos médechs, dels que era un factor, sino indispensable, principal. Aquets eran sos camps de batalla ahont son esperit altruísta brillava com astre de primera magnitud exposant las conquistas de la ciencia analisadas per qui á la vegada que era home de finíssima percepció y clar criteri, possehia una erudició extraordinaria.

Apart de las misérias que afligeixen al ho-

me en aquesta vall de llàgrimes y á quinias no pot sostreurers ni el talent ni la més acrisolada virtut, com ho son las malalties y sa consecuenca á voltas la mort, la vida del Dr. Robert fou tota ella sembrada de rosas y llorers. ¿Cóm no debía ser així, cuan fou sa vida tota, consagrada al treball? Estudiant aplicadíssim guanya l' internat en la facultat y el premi extraordinari en la llicenciatura; d' aquí passa á professor clínic. Fins aquí el camí estava aplanat mercés á son esforç, talent y aplicació, empró els llors assolits no podían satisfer l' honrada ambició del jove metje, y cuan la Junta del Hospital de la Santa Creu cridá á oposicions pera cubrir una plassa de metje major, se presentá junt ab un altre práctic merítíssim, ja mort també, á competir ab el candidat, segons veus, de la Junta esmentada. En aquesta situació trobá nostre biografiat el primer obstacle á sa ja brillant carrera, perque ja apuntava el favoritisme que després s' ha convertit en caciquisme en aquells temps (1870) pro foren tan brillants els exercicis, tan anonadadora pe 'l seu contrincant la dialéctica, filla de profonds estudis y prácticas en la sala d' autopsias y clínica oficial que, el sabi catedràtic Dr. D. Antoni de Mendoza, en nostre sentir, d' inteligencia més privilegiada de nostra facultat en aquella época, digué, en castellá, puig qu' era fill d' Andalusía: Caldrá que la terra s' obri y ens engoleixi á tots si no 's dona la plassa al Dr. Robert. No n' hi hagué necessitat, perque la plassa li fou adjudicada y confirmada la suposició del públich, puig que ab notoria injusticia fou relegat al tercer lloch de la terna qui mereixia 'l segón, otorgat al candidat *oficial*. ¡¡Tots han mort ja!! Pau als morts y que la justicia regni per sobre de tot!

En torneig científich se 'ns revelá el catedràtic y clínic. Exposició clara y metódica, rublerta de profusos coneixements y noticias científicas, ab ver criteri filosófic y científich analisadas; un esperit observador, un ull médic que sabía veurer en lo més insignificant d' un síntoma una currúa de relacions ab altres que 'l portavan al coneixement d' una malaltia per difícil que fos el seu modo de presentarse. No obstant, nosaltres en un d' aquets cassos, sentirem dir al claravident doctor: la vritat, en Medicina no 'n sabém res; ab lo cual, més que insuficiencia debém y ho atribuirem á la excessiva modestia del sabi que no volgué ferse gran

devant la humil persona de son company y de la escassetat dels seus coneixements.

¡Veus aquí l' home! En aixó consistia son tant bescantat dó de gents! No era aixó, que no es més que *gramática parda*; era la bondat ingénita de son cor, era la superioritat de la seva inteligencia, era l' expressió del home superior, moral é intelectualment. Cinch anys més tart ab análogas condicions hagué de lluytar ab contrincants de valúa per guanyar la cátedra y sempre s' imposá per la brillantor dels diversos exercicis propis del cas.

Tot cuant diguéem sobres el catedràtic y del metje será petit devant sos mereixements; aquí hi han casi duas generacions de metjes que han sigut sos deixebles y á mils y milers els que com á metje li deuen la vida y la salut. El nom del sabi y del práctic era casi universalment conegut.

Vingué la desfeta de las guerras colonias; Espanya entera 's commogué, la vergonya de lo succehit feya pujar el color á las galtas, la paraula "regeneració" era pronunciada per tots el llabis, pro no n' hi havia prou; sos pregoadors eran polítichs d'ofici y, per lo tant, desacreditats; la llevor desde tants anys escampada del catalanisme anava germinant par tot arreu; l' autonomia regional, teoricament era coneguda per la gent pensadora; faltava el *verb*, faltava l'impuls, y el que allá en la seva joventut fou un polítich d'ideas avansadas, el sabi que en sas meditacions veyá, en tot cuant havia succehit y succehia que n'era causa la política sense nort ni seny del poder central, se llenzá pe 'l camí del apostolat, predicant l' autonomia regional, reivindicant la personalitat de nostra benvolguda terra y la instauració de nostras llibertats. Ningú mes que nostre malhaurat Mestre podia fer una campanya mes fructífera; sols ell era capás de treurer de l' inercia aquestas massas burgesas, perque éll que las havia tractat tant, que las conexia á fons, conexia els recursos oratoris que li havían de servir en sa empresa. Per altra part, els prestigis del home de ciencia, del metje á qui tothom coneixia, units á las virtuts del patrici, no podían dar altre resultat que el que tots coneixém: els que sempre foren refractaris á lo nou; els que no 's movían mes que á impuls dels interessos particulars, avuy ho fan ja moguts per una idea, per un programa polítich, per el sol interés de la patria catalana.

Sembla que la missió del Dr. Robert ha sigut no mes que educadora, puig que desde el professorat fins á la tribuna, passant pe 'l mitin, no ha fet mes que ensenyar y educar.

Deu vulga que tanta bona llevor per ell escampada hage caygut tota sobre bon terror, que allavors no tardariam gayre en veurer convertits en realitat els ideals del eximi patriici.

Sa mort, resúm y compendi de tota sa vida, puig que entre 'els seus antichs deixebles va ocorrer, pera encoratjarlos á que fossin bons patricis, forma un nimbe de gloria pe 'l qui tingué com á norma de conducta el Saber y la Pátria.

¡Descansi en pau nostre estimat Mestre!

DR. NOGUÉ Y ROCA.

L'enterro del Doctor Robert

Rambla de Catalunya.— Voltants de la casa mortuoria.

(Fot. Rus)

El dissapte, día fixat pera l' enterro del ilustre patriici, el cel va despertarse grisench, trist com el cor de tots els qu' estimavam en la persona del que en vida fou defensor dels drets de nostre poble, á una de las glorias més llegendarias de Catalunya. Las nuvoladas s' agombolaren poch avans del enterro y van esquinarse de cop, á l' hora precisa, inondant á una multitud inmensa que anava á tributar la darrera manifestació de respecte al mort ilustre.

La gernació era imponent, com may s' havia congregat á Barcelona; de la capital y de per tot Catalunya s' havia posat en moviment el poble, y las clases més enlaxadas en la ciencia, en el comer, en la política, en las arts, en las lletras; tothom desitjós de saludar per darrer cop las despullas d' una gloria de la patria que anava á desapareixer per sempre més, d' entre tots els que l' admiravam.

Els torrents d' aygua que queyan núvols avall fins á deixar convertits en llachs els carrers, plassas y ramblas de Barcelona, no varen dispersar á ningú: els milers y milers de curiosos y els milers y milers de personas que debían figurar en el seguici, aguantavan impertérrits, abrigats de la millor manera que podían ab sos parayguas, els xáfechs persistents qu' anavan cayent.... tant era l' afany de donar l' últim adeu al estimat cadavre.

Veritablement fou una manifestació de dol inconcebible, que no pot descriures ab la ploma y que no tractarém de ressenyar fil per randa ja que tot quant podríam dir resultaría feblement esbossat, pálit, menut comparat ab el fet real del acte, portat á terme á pesar de la tempesta d' aygua en l' hora precisa, ab un dalé, un afany y un entusiasme que sols s' explica en un poble cuan fins li sab greu que, mort y tot, li arreballin el seu idol. Perque en Robert era l' idol de Catalunya, considerat en el restant d' Espanya y per tot l'extranger.

Centenars de balcones del tránsit vegerem guarnits ab draps negres, tant de casas particulars com d' edificis públics: caras forradas de tristesa, ulls llagrimosos.

Centenars de balcones del tránsit vegerem guarnits ab draps negres, tant de casas particulars com d' edificis públics: caras forradas de tristesa, ulls llagrimosos.

mejant y llavis exclamant baixet paraules de respecte y de condol... Els caps s'acotavan reverentment al pas del fétre que tancava 'l cos inanimat del apóstol fervent que havia fet reviure nostra prossápia, que havia fet pensar als enemichs de Catalunya en la nostra fermesa, que havia pregonat la nostra historia y las nostras energías entre aquells que 's creyan que Catalunya era un pahís pera jugarhi.

L' acte del enterro del gran patrici Robert, realisat el dissapte últim revestí tot el carácter imponent qu' era d' esperar. De per totas las quatre provincias catalanas arrivaren comissions ó corporacions en massa, d' Ajuntaments, y d' entitats distintas... May Barcelona havia presenciat una manifestació més sentida, més unánim, més gran.

En la comitiva fúnebre, además de molts milers d'amichs particulars y de admiradors del patrici ilustre, hi figuravan representacions de la Lliga Regionalista de Barcelona, delegacions de la Barceloneta y de Gracia; Ateneu Democrátich Regionalista del Poble Nou, Centre Regionalista de Sarriá, Ateneu Barcelonés, Económica d' Amichs del País, Foment del Treball Nacional, Unió Catalanista, Orfeó Catalá, Orfeó Canigó y Societat Coral Barcino ab las respectivas senyeras endoladas, Lliga de Defensa Industrial y Comercial, Patronat del Obrer, Real Academia de Medicina y Cirurgia, Academia de Bellas Arts, l' Ajuntament en Corporació, el president de la Diputació Provincial y varís Diputats, Academia d' Higiene de Catalunya, Academia y Laboratori de Ciencias Médicas, Academia de Ciencias, Academia del Cos Médich Municipal, Círcol de Sant Lluch, Círcol Artístich, el Cos d' interns de la Clínica Ginecológica Queralto, Agrupació Catalanista de Granollers, Centre Catalá d' Arenys de Mar, estudiants de l' Escola d' Arquitectura, estudiants de totas las Facultats d' aquesta Universitat literaria, Comissió abolicionista de las corridas de toros, Associació Catalanista Catalunya Vella de Vich; "Foch Nou", de Sant Andreu de Palomar, joves Catalanistas de Manresa, Orfeó de Campdevánol, Centre Catalá de Sant Sadurní, Círcol de la Unió Mercantil, Societat d' Amichs de la Institució, Centre Catalá de Sant Feliu de Guixols, vehins de Sant Celoni, Lliga Regionalista de Sabadell representació dels Centres Catalanistas de Sant Boy, Sant Feliu de Llobregat y de Besalú, Junta directiva del Ateneu Democrátich Regionalista de Sant Martí, president y dos vocals de la Junta de la Lliga Regionalista de

Lleyda, Lliga Regionalista de Gracia, Lliga Regionalista del districte primer (Barceloneta), Comissió de la Associació Médich Farmacéutica de Vilafranca, del Centre Catalanista de idem, y del Ateneu Obrer de idem, Agrupació Regionalista de Tarrassa, Lliga Regionalista d' Alella, president y vocals de la Lliga Catalanista de Girona, Junta Directiva de l' "Ars Chorum", president de la Associació Catalanista de Reus, Asso ciació de Mestres Manyans, Associació "Catalunya y Avant", 100 socis de la Lliga ab atxas, representants de Blanes, Igualada Tarragona, Tárrega, Comtat d' Urgell, Andorra, Balaguer, Seu d' Urgell, Tarrassa, Figueras, Vilanova y Geltrú, Sitges y Ripoll.

Claustre de Catedràtics de la Universitat, Consell Regional Federalista, Lliga de Catalunya, Centre Escolar Catalanista, Centre Catalá de Sabadell, Associació Catalanista "Ramón Llull", Associació "Art y Pàtria", Associació choral "Catalunya Nova", Associació Catalanista "El Trángul", de la Barceloneta; l' Associació Catalanista de Sant Joan Despí; Agrupació Catalanista de Vilassar de Mar, Comissió organitzadora del Centre Catalanista de Santa Eulària, Centre Excursionista de Catalunya, "Els Montanyenchs", Comissió organitzadora del Centre Catalanista del Poble Sec, Associació Popular Regionalista, Foment de la barriada de Sant Antoni, Agrupació Catalanista del Casino Mercantil, Cassino de Sans, Joventut Catalanista de Sabadell y moltas altrás entitats qu' es impossible recordar.

La premsa hi estava representada pe'ls periodichs: *La Veu de Catalunya*, *Diario de Barcelona*, *La Renaixensa*, *El Noticiero Universal*, *La Vanguardia*, *El Liberal*, *Diario del Comercio*, *Diario Catalán*, *Joventut*, *La Universitat Catalana*, ¡*Cu-cut!* y la Redacció de CATALUNYA ARTÍSTICA, de Barcelona, y *La Veu del Segre*, *La Veu del Vallés*, *La Veu de Torto-*

Devant del carrer de Pelayo.

sa, *La Sembra, Llevor, Pannadés Nou, La Rierada, La Costa de Llevant, La Veritat, La Cinecologia Catalana, Diario de Gerona, Vida, Vida Autònoma* y moltíssims d'altres de Catalunya que 'ns fou impossible guardar en la memoria.

Las coronas que 's dedicaren al insigne home públich eran també innombrables: passavan de cuarenta y eran totas conduhidas en catorze carruatges. Moltas d' ellas eran de veritable mérit artístich y de molt valor... pero 'l mérit y 'l valor més grans consistían més encara en el dolor de que tothom se sentía corprés al considerar cada hù la pérdua que acabava d'expèrimentar Catalunya del polítich seré, noble, just,

fort, incorruptible, conquistador de las reivindicacions que li mancan, y Espanya entera per la celebritat médica, pe'l polemista profund que anava á baixar á la tomba per tota una eternitat.

Si pe'l trajecte per hont passá el corteig, la gentada era incalculable, el seguici era grandió; tothom mirava ab respecte la pausada marxa del enterro; camí del cementiri també va agombolarshi un acompanyament nutrit. Per las inmensas fangueras de la carretera que porta al lloch de repós etern, el cotxe que conduhía las estimadas despullas y els demás carruatges del séquit, avensavan rápidamente á dipositar el cadavrè en la superba tomba, desitjós tothóm de

donarli l' adeu darrer. Allá en el cementiri, entre flors, plantas y arbres mullats éncara per la pluja que havia parat del tot, més que ploravan com els homes, se feu una conmovedora despedida al gran patrici; allá el bon company del finat, el Diputat á Corts D. Albert Rusiñol, prengué la paraula y emocionat enfront de la caixa, digué:

“¡Adeu, doctor Robert! ¡Adeu, patrici insigne! ¡Adeu, amich de l' ánim!... Pochs com tú han arribat á la tomba tan carregats de gloria llegítima y ben guanyada. Has mort sense tenir cap enemich: te 'n vas sense deixar cap contrari. La pau t'acompanya en ton darrer viatge.

Deixas entre nosaltres una hermosa llevor, una llevor que procurarém fer fructificar, seguint el teu camí, imitant els teu patriótics exemples, inspirantnos en tas hermosas doctrinas. Pots estar orgullós del grat recoit que deixas.

Els teus deixebles t' han portat á pés de brassos, darrer homenatge tributat al mestre, ó millor dit al pare.

¡Descansa en pau, doctor Robert! Vesten d' aquest món ab la seguretat de que cumplirém lo que 'ns has ensenyat; fer patria, patria de casa. ¡Fer patria d' Espanya y patria de Catalunya!...

Després... va procedirse al enterrament. S' obri

1. El corteig en la Rambla de las Flors.—2. En el Plá de la Boquería (Insts. Reig)

avans per últim cop la caixa y una multitud plorosa s'abocá á contemplar el rostre groch del sabi Doctor..... Després baixaren la caixa al fons de la tomba.... 's colocava la llosa de marbre y 's cobria ab las flay-rosas flors de las coronas.... mentres un raig de sol que en aquella hora s'escampava com en altres días espléndits per la terra, saludava tristement al patrici ilustre que entre tanta negror deixava á sa estimada patria.

Parlant del Doctor Robert

No 'm fora fácil discorrer avuy fredament sobre la personalitat del gran metje. Lo soptat de sa pèrdua y la magnitud de la desgracia aclaparan l'esperit y traban la ploma que 's resisteix á correr. La pensa que retrassa sempre de la realitat no arriba encara á capir que la desaparició del Dr. Robert siga un fet; cal fer un gros esforç pera vencer aquesta inercia del pensament y convèncersen. Més que davant d'un fet tangible ens creyém víctimas d'un somni penós al trobarnos el divendres passat en presencia d' aquellas despullas que

pocas horas avans havíam vist plenas de vida. Y al mirar aquella munió de semblants tristos en els que hi sorpreníam llágrimas mal contingudas, ens preguntavam per quina extranya rahó tots els presents sentíam á l' hora la mateixa pena, essent tots de condicions las més heterogéneas? Si trencant la quietut d' aquella cambra mortuoria, hagués exposat cada hù perquè plorava al difunt, cuánts himnes d' alabansa no haguèram sentit endressats al esperit d' aquell cos present que ab ulls enterbolits ens contemplavam! Nosaltres, antichs deixebles d' ell y avuy sos companys devotíssims bé n' hauríam pogut exposar de rahons que'ns fan conceptuar sa pèrdua com irreparable.

Malgrat que alguns cabells blanchs nos indiquin qu' estém ja un xich lluny d' aquells felissos anys de la primera joventut, recordém encara ab l' intensitat d' un present las horas que á la cátedra y á la clínica passarem junts ab nostre mestre inoblidable. Tots els que hem tingut la sort d' esser sos deixebles, guardém com preuhadora reliquia las notas presas de sas explicacions orals, notas que malgrat que fetas á corre-cuyta, servint els genolls de pupitre, incongruentas á vol-

1. Al devant del Banch de Barcelona.—2. Prop del monument á Colón. (Fot. Rus)

tas y ininteligibles las más pe 'l que no sigui son autor, son encara llegidas y sovint consultadas, puig en ellas hi resta quelcom del color y de la vida que 'l Dr. Robert sabia imprimir á sa paraula y al repassarlas sembla que revisquin á nostres ulls aquella fesomia expresiva, aquells brassos gesticulant ab persuassiva mímica, aquellas particularíssimas inflexions de veu ab que subratllava determinats conceptes, retenint ab forsa irresistible l'atenció del auditori que se 'l escoltava literalment ab la boca badada! Ab quín realisme més didáctich, si s' ens permet el mot, describia el cuadro patològich, exteriorisant ab la ductilitat de sas faccions els dolors del pacient ó el consol del que ab la medicació se sentia aliviat! Y ab quin art sabia estereotipar en nostres cervells joves els punts capdals de sas conferencias, fugint sempre d' erudicions d' encárrech y de lirismes efectistas! Perque l' oratoria d' en Robertera la mateixa sen-

cillesa, y si verdaderament fascinava á sos oyents no era pas per la música de la paraula, sinó per la claritat del concepte y forsa intensissima d' exposició.

Pot ser tant ó més qu' en la cátedra, sobresurtian aquestas eminentes cualitats en la clínica, aprop dels malalts. Ab gust recordém avuy aquell animadíssim aspecte que presentavan las salas del Hospital de la Santa Creu durant las horas de clínica del nostre catedràtich, las empentas y

gatzara que precedian á sa entrada, portat cada hú del afany de colocarse lo més aprop possible del *malalt nou*, apilotántnos tots en tamborets y cadiras y enfilántnos á falta d'altre cosa, á sobre dels llits dels voltants, no sens protesta dels pobres malalts atropellats y mitj sofocats per aquells improvisats anfiteatros. Y era que no volíam perdre una sílaba de la llissó y ensemps que'ns atropellavam, mútuament ens servíam d'escambell pera veurer millor, escoltant la paraula del mestre ab un reculli-

1. La multitud enfilada en el monumnt á Colon.— 2. Camí del Cementiri. (Insts. Belg)

ment y quietut impropis de gent jove y aixelabrada, insensibles als genolls ó al colzer d'un company que'ns apretavan. En aquellas horas era cuan lluhía ab tot son esclat el superior talent del mestre. Aparentment l' alumne ho feya tot; l' alumne era qui interrogava al malalt, qui'l percutia y l' auscultava; l' alumne qui instituía el tractament y 'l formulava. Mes, ¡ab quin tino sabia encaminarnos per l'intrincat camí del diagnóstich y ab cuant carinyo ens esmenava els grossos disbarats que la nostra inexperiencia ens feya cometre á cada pas!

Es ara qu' ens reviuem tots aquestos recorts que guardávam mitj adormits en un reonet de la memoria y ¿per qué no dirho? al despertarlos ens sentím invadits d' una melangía indefinible y experimentém com un consol....

Y alashoras la fama del catedràtich atreya á nostra Uiversitat bon número d' alumnes d' altres punts d' Espanya, iniciántse aixís en nostra terra la profitosa costum dels estudiants dels pahissos cultes que s' aplegan alentorn de las eminencias mélicas, encara que 'ls hi calgui per aixó cambiar temporalment de residencia. Durant els últims anys, segons ens diuhen, s' havia anat acentuant més y més aquesta inmigració científica.

El pas de deixeble á company del Dr. Robert, era per tothom insensible. Aixó ho feya que continuava sent sempre el mestre indiscutible cuan las relacions professionals ens posavan en son contacte y també porque ja durant la vida escolar era sempre el Dr. Robert el ver amich de sos deixebles, humil, franch y sencill com sols homes com éll saben serho.

Afortunadas coincidencias ens havían portat á fer llarchs viatjes en companyía del nostre eminent company. En l' amistosa intimitat que dona el fer vida comú lluny de casa, havíam acabat d' apreciar lo que valía aquella inteligencia superior que anava agermanada ab un cor de noy y tenia á son servey un organisme de bronze, robust é incansable que s' aplegava á todas las exigencias d' un esperit activíssim. El veyém encara recorrent febrosament els Hospitals y Museos de Viena y Buda-Pest, marxar cap á Sant Petersburg, pera assistir á una recepció del Tzar, empendrer seguidament el camí de Moscou sense donarse ni una hora de descans, y allí, després de várias nits de tren consecutivas, pendre

part en els treballs del Congrès Mélich Internacional, visitar la oriental ciutat, no dormint apenas y menjant depressa, sempre complacent y amable, com si per éll no existís la fatiga.

Ompliríam molts páginas si volíam apuntar tots els recorts que successivament van acudint á nostra memoria. No ho farém per no fernos pesats, com també ens abstindrém de parlar d' en Robert com á metje. Els seus clients, que eran el cinquanta per cent dels barceloníns, parlan per nosaltres aquestos días y per molt temps continuarán encara escribint sa biografía popular, més 'ingénua y incomparablement millor que todas las académicas.

Bé podrá serne de sumptuos el monument que 's tracta d' aixecarli, que per més que hi brilli l' or y l' art hi parli, may equivaldrá en concepte nostre, al que desde fá molts anys li hém aixecat en nostres cors, no tan sols sos amichs y sos deixebles, sinó tots els bons fills de Catalunya.

LLUIS LLAGOSTERA.

Sempreviva

Ab motiu de la mort del Doctor D. Bartomeu Robert.

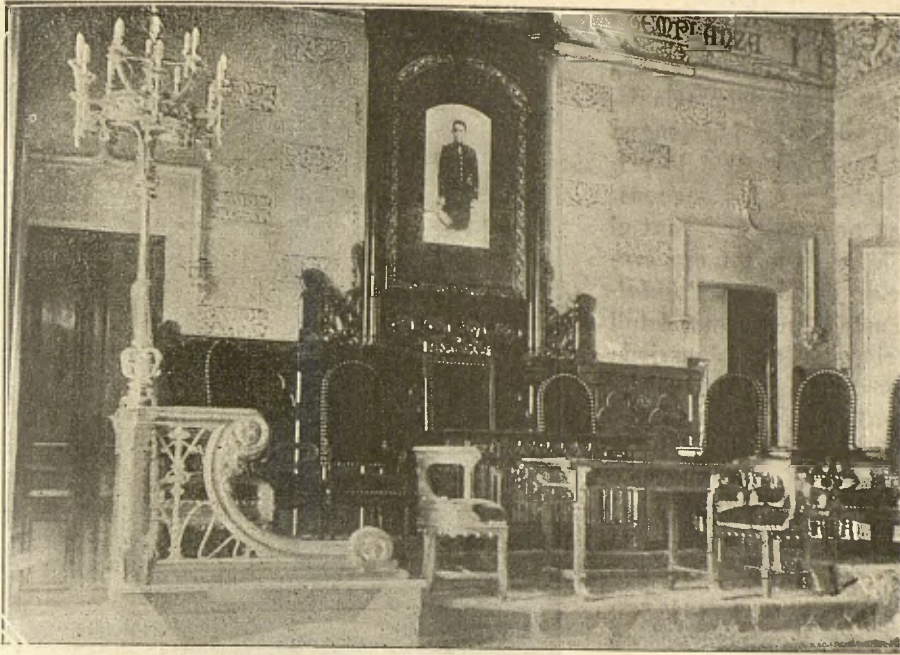
I

Per buscar á Catalunya
un consol per sos doiors
y avivar sas energias
afuixantli un xich el jou,
lluyta enérgich, incansable,
decidit, voluntariós,
com un convensut Apóstol
el mes sabi dels Doctors.
y al cercarli fonts de vida
li ha costat á'n ell la mort.
Es el premi que la terra
dona sempre ais Redemptors.
Pobre Catalunya meval...
pobre Pátria del meu cor!...
l'estel únich que't somreya
¡com s'ha fós!

II

D'En Fivaller l'enteresa
l'esperit y la rahó,
la noblesa y valor cívich
del valent Jofre el Pelos,
la fermesa d'En Joan Blancas
¡primé la Pátria que tot!
l'alé d'En Joseph Moragas,
del Rey Don Jaume'l brahó,
y de tots ells l'honradesa
cor y seny v conviccions.
¡Vés ab flors tan escullidas
si'n seria 'l pom d'hermós!
Plora, plora Catalunya!...
plora Pátria del meu cor
per l'estel de ta esperansa
que á trench d'auga se t'ha post!

RAMÓN SURINACH BAELL

ESTIGES.—Estrado del Nou Saló del Consistori, fet decorar pe'l Dr. Robert, fill predilecte d' aquella vila.

Desde Portugal

La mort del Dootor Robert

Sr. D. Joaquim Ayné Rabell

Barcelona

Amich y volgut Ayné:

Ab fonda impressió ha ressonat á Portugal la trista nova de la mort del mes gran apóstol de las doctrinas qu' anyoravan jorns de prosperitat y renaixensa pera nostra Catalunya.

No creya, certament, que fóssim compresos en un pahis ahont tot ho aufega la burocracia, ahont débilment se redressan las energías atrofiadas per un embrutidor despotisme administratiu. No obstant, l' ánima del poble es la mateixa, en sentiments y en fermesa, á la dels gloriosos navegadors de l' antigor que ab fabulosas conquistas, tan enlayre aixecaren el nom de la benhaurada patria; y per xó ara s' ha conmogut al veure com la mort traydora desfeya els somnis falaguers del ínclit lluytador y honrat ciutadá que sacrificá sa vida, son gran talent y major energia, á fer respectat l' encisador terror que arraulit pe 'ls vents d' orient y amanyagat per las blavosas ayguas del mar llatí, ni menys se 'ns deixa donarli l'

nom de patria als que per sort nasquerem catalans.

El Dr. Robert era retret y admirat aquí, com á una de las figuras culminants de la medicina contemporánea. La justa fama que com á metje assolí, li era envejada y reconeguda, y las eminencias mélicas d' aquest pahis no amagavan la fonda simpatía que 'ls mereixia el clínic catalá.

Pro la superioritat que indiscutiblement tenía guanyada en un Estat ahont sols sobressurten las mitjanías presumptuosas, havia mimvat d' un quant temps ensá, degut á la *patriòtica* campanya dels diaris castellans que en els darrers debats polítichs, més procuravan combatre l' home que las ideas, campanya que, secundada inicuament per una part, encara que despreciable, de la prempsa catalana, robavan com el lladre del camí-ral, protegits per revoltant impunitat, la gloria tan noblement guanyada pe'l campió y apóstol de las reivindicacions de nostra terra. Portugal, enterat de las cosas d' Espanya pe 'l conducte únich dels rotatius madrilenys, s' haurá format un tan equivocat concepte del moviment viril que sotraquejava tot Catalunya que, desconeixent cosas y fets, replicava ab la carrinclona argu-

mentació del cervell castellá. Articles sencers eran transcrits dels diaris més enemichs del catalanisme, sagnants ultratjes á la llengua y á las costums, dihent á la primera, dialecte, y á las segonas, prostituídas, anavan escampant el despreci á lo de casa, tot era cregut perque no oblidavan l' *hidalgua* de Castella, no com á detall d' informació, sino com á assimilació y aquiescencia... ¡Aixó debém á l' Espanya!...

A més de fer aborrible 'l nom d' espanyol fins al punt d' avergonyirnos si noblement volém usar-lo, rebent l' *amistosa* observació de que: *era preferible amagar la nacionalitat pera véurens més respectats*, després d' ensorrarnos en un denigrant despstigí, essent gavrebé escarnits per qui es menys indicat á ser burleta... veyém, encara, enfangar la meritosas tasca dels pochos que á Catalunya s' han redressat ayrats contra 'ls que á gratcient van empobrintnos y rebaixantnos...

En aquestos darrers temps, la figura política del Dr. Robert, escarnida *misericosordiosament* per la premsa castellana, havia restat moltas de las simpatías que l' alsada eminent del sabi y del emérit ciudadá tenían escampadas entre 'ls centres intellectuals portuguesos y fins entre 'l poble. No obstant, repeteixo, aquest, majorment el poble oprimít, si no comendrà la pèrdua del sabi, sab comendre ben al revés dels altres, la pèrdua del patrici que sacrificava vida y forsas per la causa de sa patria. El poble 'ls idolatra á aquestos homes, els enveja.

Era á Lisboa despedintme dels amichs literats que m' ajudan en mos treballs biográfichs á la *Revista*, cuan va arribarme la desconsoladora nova, pregonada per la veu xisclayre dels baylets venedors de diaris. L' impressió fou indescriptible, y tant á mí com als amichs ens va deixar aclaparats... Tots, en expontánia y hermosas mostrás de condol, m' han fet avinent que dongués á coneixer desde las planas

SITGES.—Testero del Consistori hont hi ha el retrato de'l Dr. Robert.

de CATALUNYA ARTÍSTICA, el fondo sentiment que 'ls causava la sobtada pèrdua del eminent metje y ferm patriota, associantse al dol dels cataláns... Y ho deyan de cor, perque comprenían la honradesa de la causa del catalanisme que tenia lluytadors del tremp del Dr. Robert; y entre ells n' hi havia d' ilustres en els camps de las lletras y las arts.

Un d' ells, el més vell, en Zachariás d' Aça, me deya encoratjantme:—Anim, amich; l' idea queda, no mor, viurá, n' estich cert, mentres cataláns alenin!...—y jo conmogut li extrenyia la má per darrera vegada, mentres pensava ab tristesa:—També 'ls sublimes conceptes del Bé y de la Veritat estavan arrelats á la Naturalesa humana y Deu va ferse Home y va predicarlos...

IGNASI DE L. RIBERA ROVIRA
Thomár (Portugal) 12 d' Abril 1902

En la mort d'en Robert

I

La gran figura s'ha ben fós
de vora nostre,
deixant un rastre lluminós
y una llàgrima trista en cada rostre.

Ja l'hem perdut per sempre més,
¡quin dol fa 'l dirho!
Ara al goytar la sombra dels xiprés
acoto 'l cap y fondament sospiro.....
Pró, veig en terra una llevó
qu' Ell va escamparla;
y vibrar sento una cansó
qu' Ell va esventarla..

II

La regarém y creixerá
la llevó sana,
la cuydarém y florirá
flors esclatants de groch y grana.

.....
Cuan sia un arbre ombrejará
tota la terra catalana.
Quin bé de Deu cuan granará...
Si no es avuy, será demá.

Y la cansó la cantarém
bó y feynejant en la gran obra,
desde que'l día comensém
fins que la nit ens vinga á sobre.

La cantarém y cantarém
fins que la feyna acabarém.

III

La gran figura s'ha esblaymat
entre petóns de Primavera;
unicament ens ha quedat
sa ánima ferma y ben sancera
com una fruyta assahonada
que no te corchs ni es copejada.

.....
Ha mort el cós, no l'esperit!
Aquest ens vetlla y encoratja;
ha de guiar al decidit
si esclata un día el vent d'oratje...
y tornar fort al mes neulit,
y al teble d'ánima, selvatje.

Ha mort el cós... l'esprit viurá
mentres el Sol cremi la terra,
y enfredoreixi el nanufá,
y siga el mon boig per la guerra....
Fins que'l nostre arbre granará.

.....
Si no es avuy, será demá,

J. AYNÉ RABELL.

Elegia

À LA MORT DE L'ILUSTRE PATRICI Dr. ROBERT

Aquell día s' havia finit y s' allunyava en
brassos del passat pera no tornar may més.

Tot lo que s' havia fet s' havia fet per sem-
pre. Un día més; buyt de valor pera molts; un
pas més donat cap al pervindre.

La ciutat s' adormia esperant el demá.

Aquí y allí, la gent se reunia pera buscar
consol y repós, durant las estonas en que min-
va la gran lluyta del treball.... El treball!....
aquesta ombra invisible que viu de nostra vida,
que 'ns esclavisa y que sempre 'ns pren molt
més de lo que 'ns dona.

Pera guanyar forsas y empendre ab nou da-
lit al endemá la lluyta, al entorn de lluminosa
taula s' havían acoblat un grupo de germans.
En tots els fronts s'hi dibuixava encara la nova
petita arruga del treball d' aquell día; mes ells
tot ho oblidavan pera entregarse á l' alegría
sana, enfortidora del cos y de l' esprit.

Vingué l' hora de brindar.... Brindaren en
honor del mestre, del més lluytador, del més
triomfador.

Y el mestre, el més lluytador, el més triom-
fador, s' aixecá.... y una onada de silenci va
desferse sobre la taula alegre.... lluminosa.

Tots lo miraren redressarse triomfant, com

SITGES.—PASSEIG DEL DR. ROBERT.

entre la boyra espessa del combat s' aixeca el més valent dels valents. Tots lo miraren redressarse triomfant y esperaren las paraulas que florirían dels seus llabis.

La lluyta l' havia coronat ab sa corona ennoblidora; la gloria semblava aixecarlo... enlayre, més alt que tots.

Vá alzar la copa fina. regalimant d' escuma y obrí 'ls llabis com prés d' un gran encantament, com ovirant una visió llunyana... y parlá.

Mes l' alta figura, lluminosa de gloria, va tambalejarse tota; aixís com l' arbre feble 's tambaleja al pas del temporal irresistible.

Una fredor intensa penetrá secretament en tots els cors... ¿Quí vens al triomfador, quí vens al mestre?

Y aquella figura admirada, 's veigé defallir, ferida per una má invisible, y caure feble, caure en un desmay fondo... etern.

Tots lo voltaren al mestre cridantlo. Mes ell s' allunyava, s' allunyava, xuclat per lo inconegut y 'ls segons que passavan fugían per sempre. Un d' aquells segons vá obrir una eternitat y se l' endugué ab una forsa irresistible.

Els germans ploraren sentintse febles, impotents pera retenirlo.

El mestre ja no era entre ells.

Y 'ls instants seguían passant, passant, vertiginosos allunyant als germans del mestre que 'ls deixava per sempre.

JOAN OLLER Y RABASSA.

11 Abril 1902.

NOTICIAS

Nostre folletí

Ab el present número repartím el **PLECH CUART** de la preciosa y popular novela de costums del nostre temps

LA PAPALLONA

original del eminent novelista catalá **NARCIS OLLER**; nova edició esmeradament corretjida per l' autor y seguida d' un judici crítich del célebre novelista francés Emili Zola.

Com haurán pogut veurer nostres estimats llegidors, aquesta nova edició de **LA PAPALLONA** ha sigut compensada ab las mateixas bonas condicions tipográficas qu' hem empleat pera 'l genial poema del ilustre poeta **Jacinto Verdager, CANIGO**, y aixís mateix al final de la novela donarém el retrato del autor, y unas luxosas tapas.

Encara avuy tením el sentiment d' haver de dir que 'l gran poeta mossen Jacinto Verdager continúa malalt.

No cal fer constar l' afany que sentím de véurel ben bé fora de cuydado lo més prompte possible, y ab nosaltres ho desitja tot el mon de las lletas.

OBSEQUI A NOSTRES SUSCRIPTORS

Per esser el vinent dimecres día 23 la festivat de **Sant Jordi**, Patró de Catalunya y del Regne d' Aragó, tením el gust d' obsequiar á nostres suscriptors ab una artística lámina que mideix 65×46 centímetros consistent en la fidel reproducció d' un preciós gravat del sigle xvii, que representa á **Sant Jordi** á cavall y la gentil primpeca deslliurada de la fera pel noble Patró. Serveix de fons á la composició el mapa geográfich de Catalunya.

Dita lámina, está tirada á tres tintas en caràcters gòtics, sobre paper de tó de pergami, fabricat expressament á fi d' imitar l' original; formant el conjunt una obra digna de ser guardada per tots els aymants de la terra catalana.

Tots els nostres suscriptors tenen dret á obtenir un exemplar d' aquesta lámina per l' ínfim preu de **UNA PESSETA** presentant el rebut de la suscripció ó bé el número d' avuy, desde ara fins al día 30 del mes corrent.

Els suscriptors de fora de Barcelona, poden demanar dita lámina á nostres Corresponsals, entregántlosli **UNA PESSETA** per cada exemplar ó enviant á nostra Administració pessetas **1'25** en sellos de correu.

Un llorejat escultor d' aquesta ciutat, desitjós de honrar la memoria del Doctor Robert, está acabant la execució d' un buste del anyorat patrici, del que 'n farà un curt número de reproduccions que 's vendrán al preu de quatre pessetas cad' un en aquesta Administració.

Aquets bustes, d' una semblansa ben notable, vindrán á tenir uns 40 centímetros d' al·sària.

Dels concerts de "La Filarmónica" últimament donats per l' infatigable Mtre. Crickboom ab la cooperació del eminent artista Risler, ens veyém obligats á no poguerne donar compte á nostres estimats llegidors per no haverhi pogut assistir nostre company encarregat de las ressenyas musicals, per haver estat malalt precisament durant els días que dits concerts tingueren lloch. No obstant, y com á prova de l' estimació que professém al Mtre. Crickboom y del goig y interés ab que seguím la seva obra musical, havém de fer constar que per las referencias y impressions que 'ns han comunicat, dits concerts revestiron el carácter de veritables y puras manifestacions artísticas y foren dos grans triomfs pera "La Filarmónica", el pianista Risler y el Mtre. Crickboom.